

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์จากต้นกระจุต

๑. ขอบข่าย

๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ถักสาน ทอ หรือประดิษฐ์ขึ้นจากต้นกระจุตเป็นหลัก

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ต้นกระจุต หมายถึง พืชจำพวกกกชนิดหนึ่ง ลักษณะลำต้นกลม กลวง มีสีเขียวอ่อน สูงประมาณ ๑ เมตรถึง ๓ เมตร มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๐.๑ เซนติเมตร ถึง ๑ เซนติเมตร ออกดอกเป็นกระจุก ชอบขึ้นในพื้นที่มีน้ำขัง หรือตามริมทะเลสาบที่มีน้ำขังที่เรียกว่า “พรุ” ต้นกระจุตมี ๒ ชนิด คือ จุดใหญ่กับจุดหนู ต้นกระจุตมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะนำมาจักสาน ถักสาน และทอเป็นผลิตภัณฑ์ โดยนำต้นกระจุตที่มีความยาวพอเหมาะมาคลุกน้ำโคลน นำไปตากให้แห้ง
- ๒.๒ ผลิตภัณฑ์จากต้นกระจุต หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ถักสาน ทอ หรือประดิษฐ์ขึ้นจากต้นกระจุตเป็นวัสดุหลัก อาจมีการย้อมสีและประกอบด้วยวัสดุอื่น เช่น ไม้ ผ้า เพื่อให้เกิดความแข็งแรง เรียบร้อย และสวยงาม อาจทาด้วยสารเคลือบเงาเพื่อความสวยงาม นำมาใช้ประโยชน์ เช่น ทำเป็นเสื่อ ของใช้ทั่วไป

๓. คุณลักษณะที่ต้องการ

๓.๑ ลักษณะทั่วไป

- ๓.๑.๑ ต้องมีรูปทรงสวยงาม ประณีต เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย
- ๓.๑.๒ ต้องแข็งแรง ทนทาน ไม่บิดเบี้ยว หรือเอนเอียง
- ๓.๑.๓ ต้องไม่มีราและคราบสนิมน้ำปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดตลอดชิ้นงาน

๓.๒ เส้นกระจุต

ต้องมีขนาดสม่ำเสมอ เหนียว คงทน ไม่ขาดง่าย ไม่มีร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง

๓.๓ การจักสาน ถักสาน และการทอ

ต้องเรียบเสมอกัน แน่นหนา มีช่องไฟสม่ำเสมอ ไม่หัก งอ ขาด หรือแตก

๓.๔ ลวดลาย (ถ้ามี)

ต้องประณีต สวยงาม สม่ำเสมอ และต้องไม่เห็นรอยต่อตลอดชิ้นงานอย่างเด่นชัด

๓.๕ สี (ถ้ามี)

ต้องมีสีสม่ำเสมอ ยกเว้นกรณีที่มีการย้อมไล่ระดับสี หรือสแกนสีในชิ้นงานเดียวกัน สีต้องไม่ตก และเมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่ติดมือ

๓.๖ การเก็บริม

ต้องเรียบร้อยสวยงาม ประณีตสม่ำเสมอตลอดชิ้นงาน

๓.๗ การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)

การประกอบด้วยวัสดุอื่นเพื่อให้เกิดความแข็งแรง มั่นคง สวยงาม ต้องมีความประณีต เหมาะสม ติดแน่น คงทน

๓.๘ การเคลือบเงา (ถ้ามี)

ต้องเรียบ มีความเงาสม่ำเสมอ ไม่กรอบ ไม่แตก ไม่หลุดลอก ไม่เป็นเม็ด และไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความสวยงามตามธรรมชาติ

เมื่อตรวจสอบโดยวิธีให้คะแนนตามข้อ ๗.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคน ไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และต้องไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนน จากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

๓.๙ การใช้งาน

ต้องสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน

๔. การบรรจุ

๔.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุผลิตภัณฑ์จากต้นกระจุตในภาชนะบรรจุที่สะอาด เรียบร้อย และแข็งแรงพอที่จะป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์จากต้นกระจุตได้

๕. เครื่องหมายและฉลาก

๕.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุผลิตภัณฑ์จากต้นกระจุตทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น กระเป๋ากระจุต ที่รองแก้วกระจุต เสื่อกระจุต

(๒) เดือน ปีที่ทำ

(๓) ชื่อนำในการใช้และดูแลรักษา (ถ้ามี)

(๔) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน
ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๖. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

- ๖.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากต้นกระจุตที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน
- ๖.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้
- ๖.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๕ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๙ ข้อ ๔. และข้อ ๕. จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จากต้นกระจุตรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๖.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป เส้นกระจุต การจักสาน ถักสาน และการทอ ลวดลาย สี การเก็บริม การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการเคลือบเงา ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการตรวจสอบตามข้อ ๖.๒.๑ แล้ว จำนวน ๕ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๑ ถึงข้อ ๓.๘ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จากต้นกระจุตรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๖.๓ เกณฑ์ตัดสิน
- ตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากต้นกระจุตต้องเป็นไปตามข้อ ๖.๒.๑ และข้อ ๖.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จากต้นกระจุตรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๗. การทดสอบ

- ๗.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป เส้นกระจุต การจักสาน ถักสานและการทอ ลวดลาย สี การเก็บริม การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการเคลือบเงา
- ๗.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์จากต้นกระจุตอย่างน้อย ๕ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ
- ๗.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน
(ข้อ ๗.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	ต้องมีรูปทรงสวยงาม ประณีต เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย	๔	๓	๒	๑
	ต้องแข็งแรง ทนทาน ไม่บิดเบี้ยว หรือ เอนเอียง	๔	๓	๒	๑
	ต้องไม่มีราและคราบสนิมน้ำปรากฏให้ เห็นอย่างเด่นชัดตลอดชิ้นงาน	๔	๓	๒	๑
เส้นกระจุด	ต้องมีขนาดสม่ำเสมอ เหนียว คงทน ไม่ขาดง่าย ไม่มีร่องรอยการเจาะกัด กินของแมลง	๔	๓	๒	๑
การจักสาน ถักสาน และ การทอ	ต้องเรียบเสมอกัน แน่นหนา มีช่องไฟ สม่ำเสมอ ไม่หัก งอ ขาด หรือแตก	๔	๓	๒	๑
ลวดลาย(ถ้ามี)	ต้องประณีต สวยงาม สม่ำเสมอ และ ต้องไม่เห็นรอยต่อตลอดชิ้นงานอย่าง เด่นชัด	๔	๓	๒	๑
สี (ถ้ามี)	ต้องมีสีสม่ำเสมอ ยกเว้นกรณีที่มีการ ย้อมไล่ระดับสี หรือสลับสีในชิ้น งานเดียวกัน สีต้องไม่ตกและเมื่อลูบ ผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่ติดมือ	๔	๓	๒	๑
การเก็บริม	ต้องเรียบร้อยสวยงาม ประณีต สม่ำเสมอตลอดชิ้นงาน	๔	๓	๒	๑
การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)	การประกอบด้วยวัสดุอื่นเพื่อให้เกิด ความแข็งแรง มั่นคง สวยงาม ต้องมี ความประณีต เหมาะสม ติดแน่น คงทน	๔	๓	๒	๑
การเคลือบเงา (ถ้ามี)	ต้องเรียบ มีความเงาสม่ำเสมอ ไม่กรอบ ไม่แตก ไม่หลุดลอก ไม่เป็นเม็ด และ ไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความสวยงามตาม ธรรมชาติ	๔	๓	๒	๑

๗.๒ การทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก
ให้ตรวจพินิจ